

De vaste commissie voor Economische Zaken heeft een aantal vragen en opmerkingen aan de Staatssecretaris van Economische Zaken voorgelegd over de brief d.d. 29 november 2016 over verslechterde situatie bij het Europees octrooibureau (Kamerstuk 25 883, nr. 283).

De voorzitter van de commissie,
Vermeij

De adjunct-griffier van de commissie,
Konings

Inhoudsopgave	blz.
I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
II Antwoord/Reactie van de Staatssecretaris	5

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de voortgangsbrief over de social audit bij het Europees octrooibureau (EOB). Deze leden hebben hierbij een aantal vragen en opmerkingen.

Deze leden merken op dat de Staatssecretaris aangeeft dat de social study over de situatie bij het EOB ziet op alle vestigingen van het EOB. Hoewel dit een goed beeld schetst van de gehele organisatie, zijn de leden van de VVD-fractie tevens geïnteresseerd in de specifieke situatie in Rijswijk. Kan de Staatssecretaris de situatie in Rijswijk nader toelichten? Bestaan er beduidende verschillen tussen deze en de andere vestigingen?

De aan het woord zijnde leden lezen in de voortgangsbrief dat er in december 2016 een strategisch overleg zou plaatsvinden en dat daarna meer duidelijkheid zou komen over onder meer de follow-up van de studie. Kan de Staatssecretaris de uitkomsten van dit strategiedebat toelichten? Daarnaast stelt de Staatssecretaris in de brief dat besluitvorming over mogelijke maatregelen indertijd is uitgesteld in het kader van het hiervoor genoemde debat. Wat is de stand van zaken op dit vlak? Kan de staatssecretaris toelichten of hierover inmiddels besluiten zijn genomen?

De leden van de VVD-fractie hechten aan een sterk en aantrekkelijk Nederlands vestigingsklimaat. Dit levert immers banen op. Tegelijkertijd verwachten zij dat organisaties die zich hier vestigen zich als een goed werkgever opstellen. Zij lezen dat de Staatssecretaris de president van het EOB zal blijven aanspreken op zijn verantwoordelijkheden en dat de Staatssecretaris zal blijven pleiten voor het doorvoeren van bepaalde verbeteringen. Kan de Staatssecretaris toelichten hoe hij deze goede voornemens wil realiseren, rekening houdend met de reputatie van het Nederlandse vestigingsklimaat en met de uitspraak van de Hoge Raad op 20 januari 2017 dat het EOB, als internationale organisatie in Nederland, onschendbaar is? Wat kan de Staatssecretaris doen vanuit de Nederlandse rol als goed gastheer en wat kan beter via de Raad van Bestuur van de Europese octrooiorganisatie worden geregeld?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief over de situatie bij het EOB. De inhoud van de brief is al aan de orde geweest bij het algemeen overleg Diplomatieke immunititeit van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken op 14 december 2016 (Kamerstuk 34 550 V, nr. 60). Bij dit overleg heeft de Minister van Buitenlandse Zaken toegezegd de Kamer te informeren over zijn geplande gesprek met het EOB. Heeft dit gesprek inmiddels plaatsgevonden? Zo ja, wat waren daarvan de uitkomsten?

Deze leden constateren dat de Hoge Raad op 20 januari 2017 uitspraak gedaan heeft over de situatie bij het EOB. Kan het Staatssecretaris inzicht geven in de gevolgen van deze uitspraak? Hoe verhoudt de uitspraak van de Hoge Raad dat er voor het EOB-personeel voldoende alternatieve

mechanismen beschikbaar zijn voor het beslechten van interne geschillen zich tot het recente arrest van de International Labour Organization (ILO) dat het EOB-personeel in de huidige situatie geen functionerende eerste rechtsinstantie ter beschikking staat voor een eerlijk juridisch beroep?¹ Gaat Nederland in de Beheerraad aanvullende acties voorstellen om de sociale situatie te verbeteren? Hoe gaat ervoor gezorgd worden dat de aanbevelingen uit de social study van PricewaterhouseCoopers (PWC) hiertoe geïmplementeerd worden? Klopt het dat de eerder voorgestelde maatregelen in de Beheerraad zijn uitgesteld en dat de situatie hierdoor nog niet verbeterd is?

De leden van de PvdA-fractie vragen wat de reactie van de Staatssecretaris is op de berichtgeving over een voorgenomen verzwakking van de personeelsvertegenwoordiging.²

Deze leden vragen op welke wijze de Staatssecretaris uitvoering geeft aan de motie-Gesthuizen/Kerstens (Kamerstuk 21 501-30, nr. 368), waarin opgeroepen wordt tot regelgeving om het juridische hiaat bij arbeidsconflicten te dichten.

De leden van de PvdA-fractie stellen vast dat in het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) staat dat Nederland de plicht heeft om de fundamentele rechten van Europese en andere burgers die op Nederlandse bodem werken, te beschermen. Hoe verhoudt de situatie bij het EOB zich tot deze plicht? Hoe gaat Nederland aan deze verplichting voldoen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de reactie van de Staatssecretaris op de verslechterde situatie bij het EOB. Deze leden hebben hierbij enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de SP-fractie lezen in de reactie van de Staatssecretaris op de social study dat de arbeidsvoorwaarden meer dan concurrerend te noemen zijn. Deze leden vernemen graag op basis waarvan deze conclusie getrokken kan worden en welke factoren hierbij in ogenschouw zijn genomen. Tevens vernemen zij graag waarom deze concurrerende arbeidsvoorwaarden de ontstane verslechterde situatie niet tegengaan.

De leden van de SP-fractie lezen dat de praktische toepassing van de regels binnen het EOB, de manier waarop hierover wordt gecommuniceerd en hoe de toepassing van de regels overkomt op de werkvloer, aandacht behoeven. Deze leden vernemen graag of een goede juridische structuur nog als goed bestempeld kan worden als de praktische toepassing te wensen overlaat. Tevens vernemen zij graag of er sprake is of is geweest van willekeur bij de toepassing van de regels en, zo ja, welk effect dit volgens de Staatssecretaris heeft of heeft gehad op de cultuur binnen het EOB.

De leden van de SP-fractie lezen dat volgens PWC de interne beroepsgang bij het EOB dient te worden aangepast, waaronder de inzet van onafhankelijke rechters. Deze leden vernemen graag welke stappen het EOB inmiddels in deze richting heeft gezet, welke regelgeving bij deze interne

¹ «ILO Decisions said to confirm EPO staff lack fair legal system», Intellectual Property Watch, 1 december 2016 (<http://www.ip-watch.org/2016/12/01/ilo-decisions-said-confirm-epo-staff-lack-fair-legal-system/>).

² «King Battistelli tries again to break Euro Patent Office union», The Register, 31 januari 2017 (https://www.theregister.co.uk/2017/01/31/battistelli_tries_again_to_break_epo_union/).

beroepsgang zou worden gebruikt en of het personeel, bijvoorbeeld via vakbonden, bij de totstandkoming van deze regelgeving wordt betrokken.

De leden van de SP-fractie lezen dat de Staatssecretaris spreekt van een «gezamenlijke opdracht voor management, personeel en personeelsvertegenwoordigers» om de sociale dialoog bij het EOB van de grond te krijgen. Tegelijkertijd schrijft de Staatssecretaris dat de grootste vakbond niet was uitgenodigd voor de sociale conferentie. Deze leden zijn benieuwd op welke manier een goede sociale dialoog van de grond kan komen met dergelijke verhoudingen, waarom personeelsvertegenwoordigers ook verantwoordelijk zijn als zij niet worden betrokken bij het proces en welke verantwoordelijkheid hij in dit proces aan zichzelf, als toezichthouder op het bestuur van het EOB, toekent. Zij vragen de Staatssecretaris of hij in het afgelopen jaar overleg heeft gevoerd met de personeelsvertegenwoordigers en/of de vakbondsbestuurders, of hij dit regelmatig heeft gedaan en wat zijn indrukken hierover zijn. Ziet de Staatssecretaris, net als de leden van de SP-fractie, dat de nood onder het personeel zeer hoog is?

De leden van de SP-fractie lezen dat de Staatssecretaris het betreurt dat lopende procedures tegen vakbondsbestuurders geen halt zijn toegevoerd totdat het stelsel van interne sociale normen en disciplinaire procedures zijn hervormd. Deze leden vernemen graag welke gevolgen dit gaat krijgen in de bestuursraad van het EOB, hoe de voorzitter van het EOB hierop wordt aangesproken en welke disciplinaire mogelijkheden de bestuursraad heeft tegen de huidige voorzitter. Zij wijzen de Staatssecretaris erop dat de huidige voorzitter van het EOB en het EOB zelf in diverse onderzoeken van klanten van het EOB een zeer slecht oordeel krijgen. In één van de onderzoeken geeft meer dan de helft van de respondenten aan dat de voorzitter dient af te treden.³

De leden van de SP-fractie hebben vernomen dat de Hoge Raad het arrest van het Gerechtshof Den Haag heeft vernietigd, waarmee de immuniteit van het EOB is herbevestigd. Deze leden zijn benieuwd naar de visie van de Staatssecretaris op de ontstane situatie, waarbij Nederlandse ingezetenen op Nederlands grondgebied niet kunnen worden beschermd tegen (groeve) schendingen van het in Nederland geldende arbeidsrecht en waarbij zij weinig tot geen mogelijkheden hebben om in beroep te gaan tegen disciplinaire uitspraken. Daarnaast zijn zij benieuwd welke mogelijkheden Nederland heeft om in te grijpen en onderzoek te doen naar zelfdodingen, zoals die zich in de afgelopen jaren hebben voorgedaan.⁴ De leden van de SP-fractie zijn tevens benieuwd hoe de Staatssecretaris de risico's van het huisvesten van internationale organisaties inschat op basis van de uitspraak van de Hoge Raad en wat het Nederlands beleid is inzake de risico-inschatting bij het huisvesten van internationale organisaties waarbij het Nederlands arbeidsrecht niet van toepassing is. Verder vragen deze leden de Staatssecretaris aan te geven voor welke in Nederland geldende wetgeving het EOB immuun is (naast het arbeidsrecht) en welke gevolgen dit eventueel heeft voor de veiligheid en de ordehandhaving.

De leden van de SP-fractie lezen in de reactie van de Staatssecretaris dat hij invulling geeft aan de motie-Gesthuizen/Kerstens (Kamerstuk 21 501-30, nr. 368) door de situatie bij het EOB kritisch te volgen en door

³ «King Battistelli tries again to break Euro Patent Office union», The Register, 31 januari 2017 (https://www.theregister.co.uk/2017/01/31/battistelli_tries_again_to_break_epo_union/).

⁴ «Alarm om schrikbewind bij Europees patentbureau na vijfde zelfmoord», De Volkskrant, 10 september 2015 (<http://www.volkskrant.nl/binnenland/alarm-om-schrikbewind-bij-europees-patentbureau-na-vijfde-zelfmoord~a4138939/>).

zich in te zetten voor verbetering van de sociale situatie. Deze motie verzocht de Staatssecretaris tevens te overleggen met andere lidstaten hoe er tot regelgeving kan worden gekomen om het juridische hiaat bij arbeidsconflicten te dichten. Deze leden vernemen graag hoe de Staatssecretaris hieraan invulling geeft of heeft gegeven. Tevens horen deze leden graag welke mogelijkheden de Staatssecretaris heeft om verder in te grijpen bij de problemen bij het EOB en hoe hij deze gaat inzetten.

II Antwoord/Reactie van de Staatssecretaris